

CYFARFOD	Pwyllgor Ymgynghorol Harbwr Porthmadog
DYDDIAD	1 Hydref 2024
TEITL	Adroddiad yr Harbwrfeistr
AWDUR	M. Humphreys, Harbwrfeistr Porthmadog

H 1 Materion Mordwyo

- 1.1 Mae'r sianel fordwyo i harbwr Porthmadog wedi bod yn cael ei monitro gan staff yr harbwr dros yr haf. Mae'r ddynesfa at y sianel o gyfeiriad y môr wedi aros yn gymharol sefydlog, a doedd ond angen ail-leoli'r cymhorthion mordwyo ryw fymryn.
- 1.2 Bydd staff yr harbwr yn parhau i fonitro llwybr y sianel ac yn symud y cymhorthion mordwyo yn ôl yr angen, i sicrhau eu bod yn darparu'r llwybr mwyaf diogel i mewn ac allan o'r harbwr.
- 1.3 Mae'r Gwasanaeth yn cynghori bod yr holl farciau mordwyo angenrheidiol yn eu lle ar hyn o bryd ac nid oes unrhyw Hysbysiad i Forwyr yn weithredol am y tro.
- 1.4 Hoffai'r Gwasanaeth atgoffa morwyr o'r angen i lywio'r sianel 1.5 awr naill ochr i'r penllanw wrth fordwyo cwch sydd â'i ddyfnder yn y dŵr yn fwy na 1.5 metr.
- 1.5 Atgoffir morwyr hefyd y dylid cysylltu â swyddfa'r harbwr ymlaen llaw cyn dod i mewn neu adael yr harbwr, i gael y wybodaeth ddiweddaraf am y tywydd a mordwyo. Bydd unrhyw newidiadau i'r cymhorthion mordwyo yn cael eu cylchredeg drwy Hysbysiad Lleol i Forwyr.

H 2 Materion Gweithredol

- 2.1 Mae symudiadau cychod wedi parhau drwy gydol cyfnod yr haf, gyda chychod sy'n ymweld yn cael eu gosod ar y 'angorfeydd trot' yn yr harbwr mewnol ac ar y strwythur pontŵn sy'n perthyn i Glwb Hwyllo Madog.
- 2.2 Mae tywydd gwael wedi bod yn batrwm yr haf yma, gyda glaw ynghyd â gwynt o'r de-orllewin yn aml. Mae hyn wedi effeithio ar nifer yr ymwelwyr a welwyd yn yr harbwr eleni.
- 2.3 Ar ddydd Gwener 21 Mehefin, cafodd staff yr harbwr eu galw i gynorthwyo gyda chwch hwyllo lleol ger traeth Morannedd, Cricieth, gan fod y capten wedi cael ei daro'n wael tra roedd yn hwyllo'r cwch. Gyda chymorth cychod y Bad Achub (RNLI), fe angorwyd y cwch ryw bellter o'r traeth ac aethpwyd â'r capten yn ddiogel o'r cwch.
- 2.3.1 Yn anffodus, yn ddiweddarach y diwrnod hwnnw pan geisiodd y perchennog gael y cwch yn ôl, aeth y propelor yn sownd, a chafodd ei orlifo gan donnau'r llanw. Daeth i'r lan ar y traeth yn nes ymlaen.

- 2.3.2 Wedi hynny cafodd y cwch ei achub o draeth Morannedd ar 9 Gorffennaf gan gwmni adfer cerbydau lleol gan ddefnyddio offer codi trwm, mewn ymgynghoriad â chwmni yswiriant y perchnogion.
- 2.4 Ar ddydd Llun 24 Mehefin, aeth cwch hwylio lleol i drafferthion yn y sianel ym Mhorthmadog tra oedd yn hwylio allan i'r môr. Aeth y cwch yn sownd ar draethell gan achosi difrod i gorff y cwch o dan llinell y dŵr, ac felly dechreuodd dŵr fynd i mewn iddo.
- 2.4.1 Gyda chymorth bad achub Cricieth, cafodd y bobl oedd ar y cwch eu hachub yn ddiogel i'r lan, cyn i'r cwch fynd o dan y dŵr.
- 2.4.2 Gan gydweithio â Gwylwyr y Glannau Caergybi, dilynodd staff yr harbwr yr holl weithdrefnau angenrheidiol wrth ddelio gyda'r digwyddiad, ac yn ddiweddarach fe wnaethant dynnu'r cwch wedi difrodi yn nes at y lan tuag at Borth-y-Gest lle gellid archwilio'r difrod yn well.
- 2.4.3 Wrth archwilio'r difrod i gorff y cwch, fe benderfynodd y perchennog ei fod wedi difrodi gormod i allu ei drwsio am bris rhesymol, a gyda chymorth staff yr harbwr a chontractwyr lleol, fe dynnwyd y cwch yn nes eto i'r lan ac wedi hynny cafodd ei dynnu o'r dŵr yn llwyr ar gost y perchennog.
- 2.5 Hoffai'r Gwasanaeth ddiolch i gwmni Robert Owen Marine Porthmadog, am y ddarpariaeth barhaus o gyhod personol. Mae'r cychod hyn wedi bod o gymorth mawr i staff morwrol wrth iddynt gadw llygad bod pethau'n cael eu gweithredu'n ddiogel ar y safle lansio cychod ar draeth Morfa Bychan, a gyda symudiadau badau dŵr personol yn Sianel Porthmadog.

H 3 Cynnal a Chadw

- 3.1 Cyn dechrau'r tymor prysur, gwnaed gwaith cynnal a chadw ar y gadwyn fawr, drom ar wely'r harbwr a'r angorfeydd cysylltiedig yn yr harbwr gan gontractwr angorfeydd leol.
- 3.2 Bydd staff yr harbwr yn cwblhau rhaglen o archwilio'r marciau mordwyo yn y sianel yn ystod y gaeaf. Bydd y marciau mordwyo yn cael eu codi, a phan fo angen byddant yn dod â hwy i'r lan i'w hatgyweirio.
- 3.2.1 Bydd y marc mordwyo 'dŵr diogel' sy'n llawer mwy, sef y bwi 'Fairway', sydd wedi'i leoli ar ochr y môr o'r sianel, yn cael ei godi gan gontractwr lleol er mwyn gwneud gwaith cynnal a chadw arno. Mae angen llusern newydd ar gyfer y bwi erbyn hyn, a bydd hynny'n golygu cost net o £800 i'r gwasanaeth.
- 3.2.2 Mae'r Gwasanaeth Morwrol ar hyn o bryd yn aros am archwiliad blynyddol o'r marciau mordwyo a'r cofnodion cynnal a chadw cysylltiedig gan swyddogion o'r Awdurdod Goleudai, Tŷ'r Drindod. Mae'r archwiliad wedi'i drefnu ar gyfer diwedd yr hydref. Caiff y Pwyllgor wybod am ganlyniadau'r archwiliad, unwaith mae'r arolwg wedi'i gynnal ac adroddiad wedi'i dderbyn ar eu canfyddiadau.

- 3.3 Cyn dechrau tymor prysur yr haf, fe wnaethpwyd gwaith i atgyweirio'r slabiau palmant oedd wedi torri a chodi o amgylch yr harbwr. Cafodd y gwaith helaeth hwn ei wneud gan gwmni lleol ar gost net o £3349 i'r Gwasanaeth.
- 3.4 Rydym yn parhau i adnewyddu'r meinciau o gwmpas yr harbwr fel bo'r angen. Mae'r gwasanaeth yn parhau i gael ceisiadau i ni osod meinciau o amgylch yr harbwr, ond mae'r lle sydd ar gael yn gyfyngedig.

H 4 Materion Eraill

- 4.1 **Rhodd:** Mae teulu o ofaint o ardal Wrecsam yng ngogledd Cymru wedi creu strwythur metel ar ffurf draig o'r enw 'Dixie' ac wedi ei roi yn rhodd i'r Gwasanaeth Morwrol. Fe'i rhoesant i'r gwasanaeth gyda'r bwriad clir bod y strwythur yn cael ei osod yn ardal yr harbwr ym Mhorthmadog, fel cydnabyddiaeth o atgofion teuluol yn yr harbwr.
- 4.1.1 Bydd y strwythur yn cael ei osod ar blinth llechen a'i leoli mewn safle diogel yn yr harbwr, lle bydd holl ddefnyddwyr yr harbwr yn gallu ei weld.
- 4.2 **Diogelwch yr Harbwr:** Mae'r gwasanaeth wedi uwchraddio'r system Teledu Cylch Cyfyng (CCTV) sydd wedi'i osod o amgylch yr harbwr ar gost o £2290. Mae caledwedd a chamerau newydd wedi cael eu gosod, ac mae camera arall wedi cael ei adleoli i roi gwell golwg o ardal yr harbwr.
- 4.3 **Lloc yr Harbwr:** Mae gwaith wedi cychwyn i dacluso lloc yr harbwr sydd wedi'i leoli tu ôl i swyddfa'r harbwr. Bydd set newydd o giataiau yn cael eu gosod wrth y fynedfa i'r lloc yn ystod y gaeaf, a bydd llawr concriid yn cael ei osod yn yr ardal sydd wedi'i ffensio.
- 4.3.1 Bydd gwrych 'Griselinia' yn cael ei osod wrth ochr y lloc sy'n wynebu'r llithrfa, er mwyn cuddio'r ffens wrth edrych arno o du allan y lloc. Drwy wneud hyn, gobeithir y bydd yr ardal yn edrych yn fwy deniadol.
- 4.4 **Maes Parcio:** Mae'r Gwasanaeth yn gobeithio uwchraddio'r peiriant 'talu ac arddangos' sydd wedi'i leoli yn y maes parcio tu ôl i swyddfa'r harbwr. Yn ystod y gaeaf bydd y peiriant, sy'n derbyn arian mân yn unig ar hyn o bryd, yn cael ei addasu fel bod modd talu drwy '*chip and pin*'. Amcangyfrifir fod y gost net o ddarparu'r cyfleuster yma yn tua £4000.
- 4.5 **Borth-y-Gest.** Dymuna'r Gwasanaeth atgoffa defnyddwyr yr harbwr o'r angen i'r giataiau aros ynghau yn ystod y gaeaf.

H5 Digwyddiadau

- 5.1 Cynhaliwyd y digwyddiadau a ganlyn yn yr harbwr yn ystod yr haf;
- Diwrnod Bad Achub yr RNLI
 - Digwyddiadau Cychod Hir Celtaidd a gynhaliwyd gan Glwb Hwyllo Madog
 - Digwyddiad Beiciau Modur Hynafol

5.2 Dymuna'r Gwasanaeth gynghori trefnwyr digwyddiadau yn eiddo'r harbwr yn y dyfodol y dylid darparu'r wybodaeth berthnasol am y digwyddiad ar y cyfle cyntaf. Bydd hyn yn helpu'r Gwasanaeth i benderfynu a ddylid eu hawdurdodi, a'r prosesau gweinyddol a staffio.